

La mare de Déu

LA MARE DE DÉU DE VALL DE MARIA

Una llegenda que recull el controvertit *Llibre dels feyts d'armes de Catalunya*¹ diu que, en temps del comte Borrell de Barcelona, una imatge de la Verge fou trobada per uns pastors que moltes nits escoltavien músiques i cants celestials i veien llums per la vall del terme de Maçanet, vescomtat de Cabrera, en l'extrem meridional del terme parroquial, confrontant amb els de Lloret de Mar, Blanes i Tordera. En el lloc de la troballa fou bastida una capella que d'aleshores ençà prengué el nom de Vall de Maria, molt visitada pels veïns de la rodalia.

Sembla ésser que, en ocasió de la consagració de l'església del castell de Lloret, feta el 1079, entre d'altres donacions hom la dotà d'una peça de terra que confrontava amb el mar, la riera de Lloret i **Vallemarina**.

Quan l'any 1603 l'abadessa de Sant Daniel establí l'antic convent i les seves terres als Jalpí, que n'esdevingueren els propietaris fins al 1905, se'ls va imposar en l'arrendament l'obligació de mantenir el culte i decència de la capella de Santa Maria. Però una relació del prior Josep de Jalpí i Julià de l'any 1667 va trobar la Capella “... *molt indecent, per ser corral de bèsties i cau de lladres... sense senyal de altar que, quan entri en dita isglésia no coneixia si era imatge de Maria Santíssima o una pedra, perquè estava fumada com la mateixa isglésia, que antes y feia foch qui volia, com ara, que és cosa de immundícia*”.

La capella era fumada i emprada com a corral de bèsties i refugi de bandolers. En veure el seu deplorable estat, en Josep de Jalpí va recollir la imatge de la Mare de Déu de Vall de Maria i la traslladà a la casa familiar de Tordera i, més tard, a l'oratori del casal Jalpí - Tries d'Arenys

de Munt, on va ser-hi fins fa pocs anys. En el període en què la propietat va ser venuda per la família Seda a uns promotors urbanístics americans i posteriorment a l'empresa SERHS, la imatge va desaparèixer i no se li ha pogut seguir la pista.

Però al Convent de Vall de Maria no hi havia tant sols l'altar principal, al mig de la volta, dedicat a Santa Maria, patrona del Convent, en el que es venerava a la Mare de Déu. No tenim cap mena de dubte que n'hi havia un altre en la paret lateral, a mà esquerra, dedicat a Sant Antoni, suposem que Sant Antoni Abat.

Documents que confirmen aquest doble patrocini els trobem en una cita del 6 de juliol de 1356, existent a l'arxiu Diocesà (Q-003-00919) en el que es dona llicència a la Priora de Vall de Maria de permetre l'ingrés al monestir dels fidels que visiten els “**altars d'antiga construcció de Santa Maria i de Sant Antoni**”. Per altra banda, una altra cita (Q-3-1411-1442) de l'any 1426 diu que al Monestir de Vall de Maria hi ha un “**nou altar de Sant Antoni**”.

Per altra banda, el testament de Margarida de Foix (1386), vescomtessa de Cabrera i Comtessa d'Osona, va instituir el Benefici de Sant Miquel de Vall de Maria. En els segles ulteriors, aquest Benefici va rebre importants donacions de diners que van ser donades en préstec o com a donació a persones de l'entorn. Però també va experimentar nombrosos canvis de beneficiari en els quatre segles que va funcionar.

El benefici de Sant Miquel de Vall de Maria va rebre donacions importants i va donar lloc a diversos préstecs i donacions a gent

probablement necessitada. Així, el 1458, el beneficiari Francesc Campolier diposità 60 lliures a lluïció d'un censal que li feia Ponç Despuig d'Hostalric. En Joan Lijol, de Girona, diposità 15 lliures a lluïció d'un censal el 1504 que foren prestades a Joan Prats, bracer de Blanes. N'Antoni Ribera, abatanador de Girona, diposità 15 lliures a lluïció d'un censal (1510) que foren prestades a Bartomeu Carrió, de Sant Gregori. El mateix diposità 30 lliures a lluïció d'un censal que foren prestades a Melcior Prat, paraire de Girona (1512).

En Joan Guilana, notari de Girona, propietari del mas Carrió de Sant Gregori, diposità 15 lliures a lluïció d'un censal (1525) que foren prestades a Bartomeu Reverter, de Cabanes. En Francesc Cassador, diposità 60 lliures a lluïció d'un censal que feia la vila de Cassà i que foren prestades (1529) a Joan Peroy, d'Hostalric. L'any 1529, en Joan Roig, de Pineda, diposità 25 lliures a lluïció d'un censal que foren prestades a Joan Puig, de Vilabertran.

L'any 1534, l'Antic de Cabrera, senyor de la casa de Marata i de Castellet, a Maçanet de la Selva, diposità 100 lliures a lluïció d'un censal que Blanca, esposa d'Huguet de Rovira, donzell de Maçanet, feia i que foren prestades a Jaume Rafael March, de Figueres. L'any 1540, el tutor dels pubills de mossèn Bell-lloc, jurista de Girona, diposità 50 lliures a lluïció d'un censal que foren prestades a Josep Sastre i de Blanes, donzell de Castelló. El 1544, en Quirze Salvador, pagès de Calella, diposità 20'5 lliures a lluïció d'un censal que foren prestades a Pere Gibert àlies Palau, de Malgrat.

La imatge de la Mare de Déu de Vall de Maria que avui es troba a la Capella és una rèplica feta en ceràmica per l'escultora de Riudarenes, Maria Boada i Saló, basant-se en fotografies de l'antiga imatge de fusta que es trobava fins a fa pocs anys a Can Jalpí, provinents dels arxius municipals d'Arenys de Mar i d'Arenys de Munt.

¹El *Llibre de Feyts d'Armes de Catalunya de Mossèn Bernat Boades* (Segle XII) (va ser en realitat escrit per Joan Gaspar Roig i Jalpí el S. XVII).